

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZ OKULU UYGULAMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Pınar BİLASA¹, Mehmet TAŞPINAR²

* Bu araştırmanın özeti, 09-12 Ekim 2019 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen 7. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1 Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye, pinarbilasa@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8897-9222.

2 Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye, mehmettaspinar@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3152-0300.

Geliş Tarihi: 11.04.2020 Kabul Tarihi: 23.06.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.718482

Öz: Bu çalışmada, yaz okulu öğretim programları yaz okulunda öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırma Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 2018-2019 yaz okulunda öğrenim gören 229 öğretmen adayı üzerinde yürütülmüş yaz okulu öğretim programlarına yönelik genel görüşleri ve cinsiyet değişkeni bazında ortaya konulmuştur. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada Kaya ve Konu (2015) tarafından geliştirilen 22 maddelik anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının yaz okulu uygulamasını desteklediği, yaz okulunun ders yükü açısından normal döneme ve akademik başarıya katkısının olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları çoğunlukla yaz okulunun kaldırılmasına karşı çıkmışlar, yaz okulunun eğitimin kalitesini düşürmediğini, notların adaletli verildiğini, kredi kısıtlaması olmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında kadın öğretmen adayları erkek öğretmen adaylarına göre yaz okulunu daha stresli bulmuşlar ve daha fazla yorgunluk oluşturduğunu belirtmişlerdir. Yaz okulu uygulamasının sürdürülmesinde yarar vardır. Benzer araştırmalar farklı örnekler ve farklı bağımsız değişkenler dikkate alınarak yapılmalı ve veriler karşılaştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: yaz okulu, öğretmen adaylarının görüşleri, yaz okulu verimliliği, program değerlendirme

PRE-SERVICE TEACHERS' OPINIONS ABOUT SUMMER SCHOOL PRACTICE (EXAMPLE OF GAZI UNIVERSITY GAZİ EDUCATION FACULTY)

Abstract:

In this study, summer school curriculum was evaluated in line with the opinions of the teacher candidates studying at summer school. The research was conducted on the basis of the general views and gender variable of summer school education programs conducted on 229 prospective teachers who study at Gazi University Gazi Education Faculty 2018-2019 summer school. In this research which was carried out according to the survey model, a 22-item questionnaire developed by Kaya and Konu (2015) was used. As a result of the research; it has been determined that teacher candidates support summer school practice, and summer school contributes to normal period and academic success in terms of course load. In addition, teacher candidates mostly opposed the abolition of the summer school and stated that the summer school did not decline the quality of education, the grades were given fairly and there should be no credit restrictions. In addition, in terms of gender variable, when compared to the opinions of male teacher candidates, female teacher candidates stated that summer school is more stressful and causes more fatigue. The summer school application should be continued. Similar studies should be done by considering different samples and different independent variables and the data should be compared.

Keywords: summer school, opinions of teacher candidates, summer school efficiency, program evaluation

Giriş

Bilginin hızla gelişerek ilerlediği günümüzde, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Özellikle öğretmenlik mesleği bireyi bilgi edinme sürecinde etkin kılan önemli meslek alanlarından biridir. Özelde bireylerin, genelde toplumun nitelikli hale gelmesi iyi yetişmiş öğretmenlere sahip olması ile doğru orantılıdır. Öğretmenlerin nitelikli hale getirilmesinde eğitim programlarının ise oldukça önemli bir yeri vardır. Eğitim programları, öğretmen niteliğinin artırılması sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğretmen niteliğini doğrudan etkileyen bu önemli sürecin öğretmen görüşleri ile değerlendirilmesi ise büyük bir ihtiyaçtır. Bu sayede değerlendirme sonuçlarına göre gözlenen eksiklikler giderilebilir ve böylece eğitim programlarının sürekli gelişimi ve değişimi sağlanarak (Erden, 1998) öğretmen nitelikleri artırılabilir.

Bilindiği gibi öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında eğitim programları çoğunlukla 14 haftalık güz ve bahar dönemlerine göre düzenlenir. Bunun yanı sıra geleneksel akademik döneme göre daha kısa bir dönem olan yaz okulu dönemi uygulanmaktadır (Shaw, Chametzky, Burrus ve Walters, 2013, 2). Yaz okulu türündeki yoğunlaştırılmış öğretim uygulamaları oldukça eski tarihlere kadar gitmektedir. Amerika’da 1839 da öğretmen yetiştirmede yaz okulu biçiminde bir uygulama yapılmıştır. Bunun yanında yine yükseköğretim düzeyinde makine ve tarım alanında yaz okulu uygulaması yapılmıştır. Harvard Üniversitesinde de 1869’da lisans düzeyinde yine öğretmenlere yönelik yoğunlaştırılmış yaz kursları biçiminde öğretim uygulaması yapılmıştır (Scott ve Conrad, 1992, 411). 1892 yılında Amerika’da Chicago Üniversitesinde de yaz okulu uygulamasının yer aldığı bilinmektedir (Boddy, 1985, 1). Amerika’da 1950’li yıllardan bu yana sistemli olarak yaz okulunun uygulanmasının varlığı dikkat çekmektedir (Omelicheva, 2012, 1).

Normal dönemin bir alternatifi olarak görülen yaz okulu dönemi, normal eğitim-öğretim döneminin yanında ayrı bir önem arz eder. Çünkü bu yolla öğrencilerin üst sınıflardan ders almalarına ya da dönem içinde başarısız oldukları dersi telafi etmelerine imkân sağlanır. Bu özelliklerinden dolayı yaz okulu eğitim programı uygulamasının öğrenciler tarafından sık sık tercih edildiği bilinmektedir.

Çoğunlukla dersleri “telafi etmek” için bir fırsat olarak görülen bu dönem; öğrencilere akademik yıl programlarına sığmayacak dersleri alma, ek dersler alma, normalden daha az zamanda mezun olma gibi çeşitli ek fırsatlar sağladığından gittikçe de daha fazla tercih edilmeye başlanmıştır. Bu özelliklerinden dolayı geleneksel akademik dönemin avantajlı bir uzantısı olarak nitelendirilebilecek yaz okulu uygulamasının öğrencilerin dört yıl boyunca yüklerini hafifletecek nitelikte (Kretovics, Crowe ve Hyun, 2005, 38) olduğu söylenebilir.

Yaz okulunun amaçları öğrencilere yeni bir şans vermek, esnek bir öğrenme takvimi sunmak, okulu daha erken bitirme fırsatı tanımak ve daha zengin bir öğrenme deneyimi kazanmalarına fırsat tanımak olarak özetlenebilir (Crowe, Hyun, ve Kretovics, 2005, 10; Özgül, 2016, 6). Bu avantajlara rağmen yaz okulu uygulamasının önemli zorlukları da vardır. Normal öğretimde 14 hafta da gerçekleştirilen öğretim programlarının yaz döneminde gerçekleştirilen zaman aralığı yedi haftaya sığdırılır. Bu durumda öğretim elemanlarının daha kısa sürede daha fazla şey öğretmeleri, öğrencilerinde aynı şekilde daha kısa sürede daha çok şey öğrenmeleri zorluğu ortaya çıkar. Bu da yaz okulunda alınan derslerin yoğunluğu ile başa çıkmak gibi bir zorluğu ortaya çıkarmaktadır (Omelicheva, 2012, 2). Ayrıca burada yaşanan zorluk sadece eğitimin yoğunlaştırılmış şekilde verilmesi değil aynı zamanda derslerin arka arkaya olmasından dolayı öğrenilenlerin daha hızlı pekiştirilmek zorunda olunmasıdır. 14 haftalık süreçte bile öğrenilenlerin ne kadar pekiştirilebildiği tartışılırken yedi haftalık bu süreçte öğrenilenlerin nasıl pekiştirileceği büyük bir tartışma konusudur. Petrowsky (1996, 1) yaptığı bir araştırmada iki haftalık derse devam eden öğrencilerin “hatırlama” düzeyi

bilgilerin öğrenilmesinde daha başarılı olurken, kavrama, uygulama ve analiz düzeyi bilişsel davranışların kazanılmasında 15 hafta süren dersi alan öğrencilerin daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur. Buna rağmen normal öğretim dönemlerinin aksine yoğunlaştırılmış olarak düzenlenen derslerde öğrencilerin eşit ya da daha başarılı olduklarına ilişkin araştırma sonuçları da vardır (Adrian ve Gustafson, 2006, 26; Boddy, 1985, 1; Daniel, 2000, 1; Spurling, 2001, 3). Örneğin Geltner ve Logan (2000, 37) yaptıkları araştırmada, altı haftada tamamlanan dersteki öğrenci performansının 16 haftalık derse göre daha iyi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yukarıda ele alınan örnekler ve bu araştırma kapsamında yapılan diğer alan yazın taramalarında da yaz okuluna ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koyan çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. İncelenen araştırmalarda yaz okulunda daha etkili öğrenme sağlandığı yönünde bulgular yanında, öğrenme açısından verimli olmadığı, göreceli olarak öğrenci başarısının daha yüksek olduğu, erken mezun olmak için iyi bir fırsat sunduğu yönünde bulgulara rastlanmıştır (Barış, 2007; Durucasu, Aşan ve Er, 2006; Kaya ve Konu, 2015; Özgül ve Uysal, 2016). Ulaşılabilen araştırma sonuçlarına göre hızlandırılmış bir şekilde yapılan bu dönemin niteliği, işlevselliği, verimliliği ile ilgili olumlu ya da olumsuz çeşitli görüşlerin ileri sürüldüğü görülmektedir. Ayrıca söz konusu araştırmalarda sınıf ve bölüm bağımsız değişkenlerinin önemli bir değişken olduğu da dikkat çekmektedir. Ancak alan yazın tarandığında yaz okulunun verimliliğine ilişkin olarak cinsiyet değişkenine göre yaz okulu verimliliğini ortaya koyan bir araştırmaya rastlanmamıştır. İncelenen araştırmaların sonuçları doğrultusunda bu çalışmada ise Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki öğrencilerin yaz okulunda uygulanan öğretim programına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni bazında ortaya konulması önemli görülmüştür. Bu önem dahilinde araştırmanın amacına aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 2018-2019 yaz okulu öğretim programlarını yaz okulunda öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının yaz okuluna ilişkin genel görüşleri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının yaz okulu öğretim programına ilişkin görüşleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi tarama modeli; var olan bir durumu olduğu biçimde belirlemeyi amaçlayan bir modeldir (Karasar, 2018, 109). Tarama araştırmalarında araştırmacılar, elde edilen görüşlerin veya özelliklerin neden kaynaklandığından ziyade

araştırmaya katılan kişiler arasında nasıl dağıldığıyla ilgilenirler (Fraenkel ve Wallen, 2006) Bu modele uygun olarak araştırmada öğretmen adaylarının yaz okulu hakkındaki görüşlerinin cinsiyete göre nasıl dağıldığı incelenmiştir.

Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 2018-2019 yaz eğitim-öğretim döneminde yaz okulu kapsamında ders alan tüm öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma evrenini temsil edebilecek örneklemdeki eleman sayısı açısından \pm %5 hata payına göre çalışma evrenindeki 568 kişiden 214 kişinin örnekleme girmesi yeterli görülmektedir (Krejcie ve Morgan, 1970). Araştırma kapsamında 229 kişiye ulaşıldığı için örneklem belirleme yöntemi kullanılmamış, araştırmanın çalışma evreni üzerinde yürütülmesine karar verilmiştir. Aşağıdaki tabloda çalışma evreninin cinsiyete göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	168	73.4
Erkek	61	26.6
Toplam	229	100

Tabloda da görüldüğü gibi araştırmaya katılan yaz okuluna devam eden öğretmen adaylarının %73.4'ü kadın, %26.6'sı ise erkektir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından fazlası kadındır. Elde edilen araştırma verilerin yorumlanmasında cinsiyet değişkeni açısından kadın öğretmen adaylarının görüşlerinin ağırlıkta olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler Kaya ve Konu (2015) tarafından geliştirilen anket formu ile elde edilmiştir. Anketin geliştirilmesi sürecinde uzman görüşü alma, benzer bir grupta uygulama gibi süreçlerin yerine getirildiği belirtilmektedir. Anketin güvenilirlik katsayısı söz konusu araştırmada 0.71 olarak bulunmuş, bu araştırmada ise 0.73 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde öğretmen adaylarının görüşleri frekans ve yüzde hesaplamaları ile yapılmış cinsiyete göre görüşlerin karşılaştırılmasında ise kay kare analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p=0.05$ alınmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda aşağıda özetlenmiştir.

Bulgular

Araştırma makalelerinde bu bölümde bulgular yer almalı ve yukarıda belirtilen hususlar burada da dikkate alınmalıdır. Elde edilen bulgulara göre öncelikle öğretmen adaylarının bütün olarak görüşleri ele alınmış daha sonra da cinsiyet bağımsız değişkeni dikkate alınarak görüşler karşılaştırılmıştır. Öğretmen adaylarının yaz okuluna ilişkin genel görüşleri şöyledir:

Öğretmen adaylarının genel görüşleri

Öğretmen adaylarının yaz okuluna ilişkin görüşleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Yaz okuluna ilişkin genel görüşler

No	Maddeler	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%
1.	Bence, yaz okulu olmalıdır.	200	87.3	19	8.3	10	4.4
2.	Bence, yaz okulunda verilen derslerin içeriği daha basit tutuluyor.	27	11.8	60	26.2	142	62
3.	Yaz okulunda derslerden daha kolay geçildiğine inanıyorum.	38	16.6	54	23.6	137	59.8
4.	Yaz okulunda daha istekli ders çalışıyorum.	95	41.5	76	33.2	58	25.3
5.	Yaz okulundaki sınavlarda daha kolay soru sorulduğunu düşünüyorum.	25	10.9	50	21.8	154	67.2
6.	Yaz okulunda arkadaşlarının daha yüksek notlar aldıklarını düşünüyorum.	42	18.3	69	30.1	118	51.5
7.	Yaz okulunun akademik başarıya olumlu katkısının olduğunu düşünüyorum.	163	71.2	46	20.1	20	8.7
8.	Yaz okulunun ders yükü açısından normal döneme katkısı olduğunu düşünüyorum.	195	85.2	21	9.2	13	5.7
9.	Not düşürmek veya dersten kalma kaygısıyla yaz okuluna kalıyorum.	55	24	50	21.8	124	54.1
10.	Yaz okulunda kendi performansımı daha yüksek buluyorum.	100	45.4	77	33.6	48	21.0
11.	Yaz okulunda öğrenilen bilgiler normal döneme göre daha kalıcıdır.	65	28.4	111	48.5	53	23.1
12.	Bence, yaz okulu ücretlerinin artırılması öğrenciyi daha çok çalışmaya teşvik eder.	32	14	22	9.6	175	76.4
13.	Bence, yaz okulunda kredi kısıtlaması olmamalıdır.	137	59.8	49	21.4	43	18.8
14.	Yaz okulunda geçme notlarının adaletli olduğunu düşünmüyorum.	35	15.3	53	23.1	141	61.6
15.	Yaz okulunun normal dönemdeki eğitimin kalitesini düşürdüğüne inanıyorum.	19	8.3	43	18.8	167	72.9
16.	Yaz okulunun akademik açıdan diğer dönemlerden farklı olduğuna inanmıyorum.	107	46.7	64	27.9	58	25.3
17.	Yaz okulu ücretinin öğrenci tarafından ödenmesini etik bulmuyorum.	100	43.7	64	27.9	65	28.4
18.	Bence, yaz okulu öğrenciler üzerinde stress ve yorgunluk oluşturuyor.	58	25.3	64	27.9	107	46.7
19.	Bence, yaz okuluna gerek yoktur ve kaldırılmalıdır.	14	6.1	24	10.5	191	83.4
20.	Yaz okuluna kalmamda öğretim elemanının olumsuz etkisi olduğuna inanıyorum.	48	21	60	26.2	121	52.8
21.	Bence, öğretim elemanları yaz okulunda dersleri daha isteksiz anlatıyor.	17	7.4	38	16.6	174	76
22.	Aynı öğretim elemanının yaz döneminde de aynı derse girmesini doğru bulmuyorum.	71	31	61	26.6	97	42.4

Genel olarak yaz okulu ile öğretmen adayları açısından olumlu yönler olarak algılanabilecek görüşler incelendiğinde (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) dikkati çeken bulgular şöyle özetlenebilir: Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (%83.7) yaz okulu uygulamasını desteklemekte ve ders yükü açısından normal döneme bir katkısı

olduğunu düşünmektedirler (%85.2). Kaya ve Konu'nun (2015) yaptığı çalışmada bu bulguyu destekler niteliktedir. Araştırmacılar araştırmalarının sonucunda yaz okuluna ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının “yaz okulunun üstten ders almayı sağladığı, dönem uzatacak öğretmen adaylarının dönem eksikliklerini kapatmaları açısından yardımcı olduğu” yönünde görüşe sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu görüşleri destekleyen diğer bir görüş ise öğretmen adaylarının %71.2'sinin yaz okulunun akademik başarıya katkısının olduğu yönündeki düşünceleridir. Yine Öz ve Sancak'ın (2018, 1026) yaptığı çalışmada bu bulguyu destekler niteliktedir. 244 üniversite öğrencisi üzerinde yürüttükleri araştırmalarında öğrencilerin yarısından fazlasının (%52.3) yaz okulundaki derslerin en az güz ve bahar dönemindeki dersler kadar verimli olduğunu düşündüklerini ortaya koymuşlardır.

Öğretmen adaylarının yaklaşık üçte ikisinin (%62); içeriğin normal öğretim dönemine göre daha basit olmadığı, derslerden daha kolay geçildiğine inanmadıkları (%59.8) ve sınavda sorularının daha kolay olmadığını (%67.2) düşündükleri görülmüştür Akbayır'ın (2017, 337) yaptığı çalışmada ise bu bulgunun tersi bir bulgu elde edilmiştir. Yaz okulu uygulamasını öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirdiği çalışmasında Akbayır, öğrencilerin “yaz okulunda daha kolay geçildiği, yaz okulunda konu içeriklerinin daha basit tutulduğu” yönünde görüş bildirdiklerini ortaya koymuştur. Söz konusu bu farklılığın farklı örneklem grubundan veri toplanmış olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının (%51.5) yaz okulunda daha yüksek not alındığına inanmadıkları ve not düşürme ve dersten kalma kaygısı taşımadıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının yaklaşık dörtte üçünün (%72.9) yaz okulu ücretlerinin arttırılmasının daha çok ders çalışmaya bir katkısı olmayacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Diğer yandan öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının yaz okulunda (%41.5) daha istekli çalıştıkları, yine yaklaşık yarısının (%45.40) yaz okulunda performanslarını daha yüksek bulduklarını belirtmelerine karşın geriye kalan öğretmen adaylarının (%54.6) bu görüşlere kararsızlık ve katılmama yönünde görüş belirtmeleri de dikkat çekmektedir. Yaz okulunda elde edilen bilgilerin kalıcılığı konusunda ise öğretmen adaylarının yaklaşık yarısı kararsızdır (%48.5). Bu konuda olumlu düşünen öğretmen adaylarının oranı dörtte bir (%28.4) dolayındadır. Elde edilen bu bulgu oldukça dikkat çekicidir. Burada öğretmen adaylarının yaz okulunda öğrendikleri bilgilerin kalıcılığı konusunda öğrenim süresinin kısa olmasından dolayı böyle bir düşünceye sahip oldukları düşünülmektedir.

Yaz okulunun öğretmen adayları açısından olumsuz yönleri olarak algılanabilecek görüşler ele alındığında (13, 14, 15, 16, 17, 18, 19) ilk dikkati çeken görüş öğretmen adaylarının yaz okulunun gereksiz olduğu ve kaldırılması gerektiği görüşüne dörtte üç (%83.4) oranında karşı çıkmış olmalarıdır. Öğretmen adaylarının yaklaşık dörtte üçünün (%72.9) yaz okulunun eğitim kalitesini düşürdüğüne inanmadıkları, yaklaşık üçte ikisinin de (%61.60) notların adaletli verildiği ve kredi kısıtlaması olmaması ge-

rektiği (%59.8) yönünde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. Bunların yanında öğretmen adaylarının yaklaşık yarısı (%46.7) yaz okulunun akademik açıdan diğer dönemlerden farklı olmadığını ifade etmişlerdir. Anastasi'nin (2007, 19) yaptığı çalışma sonucu da bu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Araştırmacı bilinenin aksine yaz ve normal dönem derslerinde genel akademik performansın benzer olduğunu göstermiştir. Ayrıca, ders notları normal dönem ve yaz dönemi dersleri ile karşılaştırıldığında yaz derslerinin biraz daha zorlayıcı olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlara göre yaz okulundaki derslerle ilgili olumsuz inançların yersiz olabileceği iddia edilebilir.

Bunun yanı sıra bu çalışmada öğretmen adaylarının yaz okulu ücretinin öğretmen adaylarının tarafından ödenmesini etik bulmadıkları (%43.7) ve yaz okulunun herhangi bir stres ve yorgunluk oluşturmadığı (%46.7) görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Söz konusu bu düşünceler açısından öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının kararsız ya da karşı görüş belirttikleri de dikkate değer bir bulgudur.

Öğretmen adaylarının yaz okulunda derse giren öğretim elemanlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde ise (20, 21, 22. maddeler) yaklaşık dörtte üçünün öğretim elemanlarının dersleri istekli biçimde anlattıklarını (%76), yaklaşık yarısının (%52.8) yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanlarının bir etkisi olmadığı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında yaklaşık beşte birinin yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanının etkili olduğunu düşünmeleri de dikkate alınması gereken bir sonuçtur. Ayrıca öğretmen adaylarının %42.4'ü yaz okulunda da aynı öğretim elemanının aynı derse girmesinde bir sakınca olmadığını ancak üçte birinin ise (%31) bunun doğru olmadığını belirtmişlerdir. Chein tarafından (2013, 1011) ABD de yapılan bir çalışmada yaz okuluna devam eden öğretmen adayları ders veren öğretim elemanlarının farklı öğretim stratejilerini yeterince kullanmadıklarını, iş birliği öğrenmeyi içeren öğretim yöntem ve tekniklerine yeterince yer vermediklerini ifade etmiştir. Bu bulgu bu araştırma sonucundan elde edilen aynı öğretim elemanının yaz okulunda da ders vermesine yönelik olumsuz görüşün destekleyici bir yorumu olarak düşünülebilir.

Yaz Okuluna İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Yaz okuluna ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri cinsiyet açısından kay kare analizi ile karşılaştırılmış ve cinsiyetin görüşler açısından önemli bir değişken olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3'te yer almıştır.

Tablo 3. Yaz okuluna ilişkin görüşlerin cinsiyete göre karşılaştırılması

No	Maddeler	Kadın						Erkek						X ²	p
		Katılıyorum		Katılmıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum			
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	Bence, yaz okulu olmalıdır.	146	86.9	13	7.7	9	5.4	54	88.6	6	9.80	1	1.6	1.66	0.43
2	Bence, yaz okulunda verilen derslerin içeriği daha basit tutuluyor.	16	9.5	42	25	110	65.5	11	18	18	29.5	32	52.5	4.31	0.11
3	Yaz okulunda derslerden daha kolay geçildiğine inanıyorum.	29	17.3	40	23.8	99	58.9	9	14.8	14	23	38	62.3	0.26	0.87
4	Yaz okulunda daha istekli ders çalışıyorum.	72	42.9	55	32.7	41	24.4	23	32.7	21	34.4	17	27.9	0.53	0.76
5	Yaz okulundaki sınavlarda daha kolay soru sorulduğunu düşünüyorum.	18	10.7	32	19	118	70.2	7	11.5	18	29.5	36	59	3.10	0.21
6	Yaz okulunda arkadaşlarımdan daha yüksek notlar aldıklarımı düşünüyorum.	30	17.9	52	31	86	51.2	12	19.7	17	27.9	32	52.5	0.23	0.88
7	Yaz okulunun akademik başarıya otumlu katkısının olduğunu düşünüyorum.	125	74.4	31	18.5	12	7.1	38	62.3	15	24.6	8	13.1	3.58	0.16
8	Yaz okulunun ders yükü açısından normal döneme katkısı olduğunu düşünüyorum.	146	86.9	11	6.5	11	6.5	49	80.3	10	16.4	2	3.3	5.8	0.6
9	Not düşürmek veya dersten kalma kaygısıyla yaz okuluna kalmıyorum.	46	27.4	34	20.2	88	52.4	9	14.8	16	26.2	36	59	4.07	0.13
10	Yaz okulunda kendi performansımı daha yüksek buluyorum.	76	45.2	55	32.7	37	22	28	45.9	22	36.1	11	18	0.49	0.78
11	Yaz okulunda öğrenilen bilgiler normal döneme göre daha kalıcıdır.	52	31	77	45.8	39	23.2	13	21.3	34	55.7	14	23.0	2.37	0.3
12	Bence, yaz okulu ücretlerinin artırılması öğrenciyi daha çok çalışmaya teşvik eder.	20	11.90	16	9.5	132	78.6	12	19.7	6	9.8	43	70.5	2.31	0.31
13	Bence, yaz okulunda kredi kısıtlaması olmamalıdır.	96	57.1	38	22.6	34	20.2	41	67.2	11	18	9	14.8	1.91	0.38
14	Yaz okulunda geçme notlarının adaletli olduğunu düşünmüyorum.	23	13.7	38	22.6	107	63.7	12	19.70	15	24.60	34	55.7	1.58	0.45
15	Yaz okulunun normal dönemdeki eğitimin kalitesini düşürdüğüne inanıyorum.	12	7.1	29	17.3	127	75.6	7	11.50	14	23	40	65.6	2.4	0.3
16	Yaz okulunun akademik açıdan diğer dönemlerden farklı olduğuna inanmıyorum.	83	49.4	47	28	38	22.6	24	34.3	17	27.9	20	32.8	2.79	0.24

17	Yaz okulu ücretinin öğrenci tarafından ödenmesini etik bulmuyorum.	71	42.3	43	25.6	54	32.10	29	47.5	21	34.40	11	18	4.67	0.09
18	Bence, yaz okulu öğrenciler üzerinde stress ve yorgunluk oluşturuyor.	37	22	44	26.2	87	51.8	21	34.4	20	32.8	20	32.8	6.87	0.03*
19	Bence, yaz okuluna gerek yoktur ve kaldırılmalıdır.	10	6	15	8.9	143	85.1	4	6.6	9	14.8	48	78.7	1.69	0.42
20	Yaz okuluna kalınmada öğretim elemanının olumsuz etkisi olduğuna inanıyorum.	34	20.2	38	22.6	96	57.1	14	23	22	36.1	25	41	5.45	0.65
21	Bence, öğretim elemanları yaz okulunda dersleri daha isteksiz anlatıyor.	15	8.9	23	13.7	130	77.4	2	3.30	15	24.6	44	72.1	5.29	0.07
22	Aynı öğretim elemanının yaz döneminde de aynı derse girmesini doğru bulmuyorum.	47	28	43	25.6	78	46.4	24	39.3	18	29.5	19	31.1	4.59	0.1

*p<0.05 anlamlı

Elde edilen bulgulara göre sadece yaz okulunun öğretmen adaylarının üzerinde stres ve yorgunluk oluşturduğuna ilişkin görüş açısından cinsiyetin önemli bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($X^2=6.87$; $sd=2$; $p<0.05$). Buna göre erkeklerin yarısı yaz okulunun stres ve yorgunluk oluşturduğu görüşüne katılmazken, kadınlarda bu oran yaklaşık üçte bir düzeyindedir. Bir başka deyişle kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre yaz okulunu biraz daha "stresli ve yorgunluk oluşturur" olarak değerlendirmektedirler. Bu sonuç Kirby-Smith tarafından yapılan araştırmada da öğrenciler yaz okulunun stres, yorgunluk oluşturma açısından dezavantajları olduğu yönündeki bulguları ile paralellik göstermektedir (Scoti ve Conrad, 1992, 434). Yaz döneminde yapılan sıkıştırılmış bir sürede yoğun ders içeriklerinin öğretilmesi biçimindeki uygulamaların öğrencilerde iş yükü ve stres oluşturmaya doğal karşılana-bilecek bir sonuçtur.

Diğer görüşler incelendiğinde cinsiyet değişkeninin etki düzeyinin düşük olduğu (0.17) söylenebilir. Yani öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile yaz okuluna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, başka bir deyişle görüşler açısından cinsiyetin önemli bir değişken olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu önemli bulgu doğrultusunda elde edilen bulgular şu şekilde ifade edilebilir:

Yaz okuluna ilişkin olumlu düşünceler bağlamında hem kadın hem de erkek öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (Kadın= %86.9; Erkek= %88.6) yaz okulu uygulamasını uygun bulmakta, ders yükü açısından normal döneme katkısı olduğunu (Kadın=%86.9; Erkek=%80.3), ayrıca akademik başarıya da olumlu etkisi olduğunu (Kadın=74.4; Erkek=62.3) düşünmektedirler. Kretovics, Crowe ve Hyun'un (2005, 38) yapmış oldukları araştırma sonuçları bu bulguyu destekler niteliktedir. Araştırmacılar

araştırmaları sonucunda geleneksel akademik dönemin avantajlı bir uzantısı olarak yaz okulunun öğrencilerin dört yıllık ders yüklerini hafifletecek nitelikte bir uygulama olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra Adrian ve Gustafson (2006, 26) tarafından yapılan araştırma sonucu da bu bulguyu desteklemektedir. Araştırmacılar normal öğretim dönemlerinin aksine yoğunlaştırılmış olarak düzenlenen derslerde öğrencilerin eşit ya da daha başarılı olduklarını ortaya koyarak yaz okulu uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkilerinin olduğunu ortaya koymuşlardır.

Ayrıca kadın öğretmen adaylarının yaklaşık üçte ikisinin (%65.5), erkek öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının (%52.2) yaz okulunda içeriğin daha basit olduğu görüşüne katılmadıkları, her iki grubun yaklaşık üçte ikisinin (Kadın=58.9; Erkek=62.3) daha kolay geçildiğini düşünmedikleri belirlenmiştir. Bununla beraber kadın ve erkek öğretmen adaylarının çoğunlukla yaz okulunda sınavlarda sorulan soruların daha kolay olduğunu kabul etmedikleri ortaya çıkmıştır (Kadın= %70.2; Erkek=%59). Her iki grubun yaklaşık yarısının yaz okulunda daha yüksek not alındığını düşünmedikleri (Kadın= %51.2; Erkek=%52.5), not düşürme ve dersten kalma kaygısı taşımadıkları belirlenmiştir (Kadın= %52.4; Erkek=%59). Diğer yandan her iki grubun yaklaşık yarısının (%45) yaz okulunda performanslarını daha yüksek buldukları, kadınların daha istekli çalışma konusunda erkelere göre biraz daha olumlu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Buna karşın yaz okulunda bilgilerin kalıcılığı konusunda her iki grubun da öncelikle kararsızlık düzeyinde görüş belirttikleri belirlenmiştir. Araştırmada dikkati çeken bir bulgu her iki grubun dörtte üçünden fazlasının yaz okulu ücretlerinin artırılmasının daha fazla ders çalışmaya bir katkısı olmayacağını düşündükleri yönündeki bulgudur.

Yaz okuluna ilişkin olumsuz görüşler bağlamında da kadın ve erkek öğretmen adaylarının benzer görüşler sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Her iki grupta yaz okulunun gereksiz olduğu ve kaldırılması gerektiği görüşüne büyük çoğunlukla karşı çıkmışlardır (Kadın= %85.1; Erkek=%78.7). Ayrıca yaz okulunun eğitim kalitesini düşürmediğini düşündükleri (Kadın= %75.6; Erkek=%65.6), yaz okulunda notların adaletili verildiği (Kadın= %57.1; Erkek= %67.2) ve kredi kısıtlaması olmaması gerektiği yönünde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca hem kadın hem de erkek öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının yaz okulunun diğer akademik dönemlerden farkı olmadığını (Kadın=%49.4; Erkek=%34.3), yaz okulu ücretlerinin öğretmen adayları tarafından ödenmesinin etik olmadığını (Kadın= %42.3; Erkek= %47.5) düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Yaz okulunda ders veren öğretim elemanlarına ilişkin düşünceler bağlamında da kadın ve erkek öğretmen adayları benzer görüşlere sahiptir. Buna göre her iki grup da çoğunlukla öğretim elemanlarının dersleri istekli biçimde sunduklarını (Kadın= %77.4; Erkek= %72.1) belirtmişlerdir. Öğrencilerin öğretim elemanlarını dersleri istekli biçimde sundukları biçiminde değerlendirmiş olmaları, öğretim elemanlarının derslerde gerekli öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıkları biçiminde düşünülebilir.

Bu konuda Chien tarafından (2013, 1011) ABD de yapılan bir araştırmada yaz okuluna devam eden öğretmen adaylarının ders veren öğretim elemanlarının farklı öğretim stratejilerini yeterince kullanmadıklarını, işbirlikli öğrenmeye yeterince yer vermedikleri yönündeki bulguları ile çelişir bir bulgudur. Bu farklılığın araştırmada yer alan örneklemelerin farklılığından kaynaklanmış olabilir.

Öğretmen adayları yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanlarının olumsuz bir etkisinin olmadığını düşündüklerini (Kadın= %57.1; Erkek= %41) ifade etmişlerdir. Her iki grubun yaklaşık beşte birinin yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanlarının etkisi olduğu yönündeki düşünceleri de dikkat çekici bir bulgudur. Bununla birlikte kadın öğretmen adaylarının yaklaşık yarısı (%46.4) yaz okulunda derse giren öğretim elemanlarının aynı derse girmelerinde bir sakınca görmediklerini, erkek öğretmen adaylarının dörtte birinden fazlasının (%39) ise bunu doğru bulmadıklarını ifade ettikleri görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının yaz okulu uygulamasını desteklediği, yaz okulunun ders yükü açısından normal döneme ve akademik başarıya katkısının olduğu, ders içeriklerinin normal dönemlere göre daha basit olmadığı, derslerin daha kolay geçilmediği ve sınavlarda daha kolay sorular sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının yaz okulunda daha yüksek not alındığına inanmadıkları, yaz okulunda derslerden kalacakları kaygısını taşımadıkları görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları genel olarak derslere daha istekli çalışmakta, daha yüksek performans göstermektedirler. Öğrendikleri bilgilerin kalıcılığı açısından ise olumlu düşünenler olduğu gibi olumsuz düşünenler de dikkati çekecek oradadır.

Ayrıca öğretmen adayları çoğunlukla yaz okulunun kaldırılmasına karşı çıkmışlar, yaz okulunun eğitimin kalitesini düşürmediğini, notların adaletli verildiğini, kredi kısıtlamaması olmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları yaz okulu ücreti ödemelerini etik bulmamışlardır. Öğretmen adaylarının bir bölümü yaz okulunu stresli ve yorucu bulurken dikkat çeken bir bölümü ise bu görüşe katılmamışlardır.

Öğretmen adayları genel olarak öğretim elemanlarını derslerde istekli bulmuşlardır. Yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanlarının bir sorumluluğu olmadığını düşünenler olduğu gibi, dikkati çeken oranda öğretim elemanlarını sorumlu görenler de vardır. Ayrıca derslere giren öğretim elemanlarının normal dönemde derslere giren öğretim elemanları olmasını uygun görenler olduğu gibi doğru olmadığını düşünenler de vardır.

Cinsiyet bağımsız değişkeni açısından bakıldığında kadın öğretmen adayları erkek öğretmen adaylarına göre yaz okulunu biraz daha stresli ve yorgunluk oluşturduğunu düşünmektedirler. Buna karşın diğer görüşler açısından cinsiyet bağlamında kadın ve erkek öğretmen adayları benzer görüşleri benimsemektedirler. Buna göre hem kadın

hem de erkek öğretmen adayları genel olarak yaz okulu uygulamasını benimsemekte, gereksiz olduğu görüşüne katılmamakta, akademik başarıya katkısı olduğunu, ders içeriklerinin güçlük açısından normal dönemlerle benzer olduğunu, derslerin daha kolay geçildiğini düşünmedikleri, sınav sorularının daha kolay olmadığını ve yaz okulunda daha iyi performans gösterdiklerini düşünmektedirler. Bilgilerin kalıcılığı açısından ise olumlu ve olumsuz düşünceler vardır.

Bununla beraber hem kadın hem erkek öğretmen adayları genel olarak yaz okulunun eğitim kalitesini düşürmediğini, notların adaletli verildiğini, yaz okulunun diğer akademik dönemlerden farkı olmadığını ve yaz okulu ücretlerinin öğretmen adayları tarafından ödenmesinin etik olmadığını düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca kadın ve erkek öğretmen adayları genel olarak öğretim elemanlarını derslerde istekli bulmakta, yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanlarının olumsuz bir etkisinin olmadığını düşünmektedirler. Az da olsa yaz okuluna kalmalarında öğretim elemanlarının etkisi olduğunu düşünen kadın ve erkek öğretmen adayları da mevcuttur.

Elde edilen bu sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

Öneriler

Yaz okulu uygulamasının sürdürülmesinde yarar vardır. Yaz okulunda kredi kısıtlamasına yönelik uygulamalar (varsa) karar vericilerin de görüşleri dikkate alınarak gözden geçirilmelidir. Yaz okulu ücretleri konusunda öğretmen adayları dışındaki kesimlerin de görüşleri alınarak düzenlemeler yapılabilir. Yaz okulundaki eğitimin kalitesi bağlamında öğretim elemanları görüşlerini alma, doküman analizi gibi veri toplama yolları ile de farklı araştırmalar yapılabilir. Benzer araştırmalar farklı örneklem ve farklı bağımsız değişkenler dikkate alınarak yapılmalı ve veriler karşılaştırılmalıdır.

Kaynakça

- ADRIAN, M. A., Gustafson, L. (2006). Impact of Course Length on Student Learning. *Journal of Economics and Finance Education*, 5(1), 26-37. Retrieved from http://www.afa-srjc.org/senate_AustinGustafson.pdf
- AKBAYIR, K. (2017). "Türkiye'deki Yaz Okulu Uygulamalarına Eleştirel Bir Bakış." *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 4(10), 332-338. http://www.jshsr.org/Makaleler/75018024_17.%202017_JSHSR_Vol4_Issue3_Makale_26.%20Kamil%20AKBAYIR_332-338.pdf adresinden erişilmiştir.
- ANASTASI, J.S. (2007). "Full-semester and Abbreviated Summer Courses: An Evaluation of Student Performance." *Teaching of Psychology*, 31(1), 19-22. doi:10.1080/00986280709336643
- BARIŞ, D. A. (2007). "Üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Yaz Öğretimi Programlarının Değerlendirilmesi (AİBÜ Örneği)." *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 159-168. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/16629> adresinden erişilmiştir.

- BODDY, G. W. (1985). Regular vs. Compressed Semester: A Comparison of Effectiveness For Teaching İn Higher Education. (Unpublished Doctoral Dissertation). The University of Nebraska- Lincoln-A.B.D.
- CHIEN, C.W. (2013). "Teaching in a Summer School Program As Practicum: Challenges And Implications." *Journal of Language Teaching and Research*, 4(5), 1011-1017. Doi:10.4304/jltr.4.5.1011-1017
- CROWE, A. R., HYUN, E. ve KRETOVICS, M. (2005). "Reflections on Summer Teaching: Academic Rigor or Curriculum Light?" *Summer Academe*, (5), 7-20. Retrieved from <https://fgcu.digital.flvc.org/islandora/object/fgcu%3A34370>
- DANIEL, E. L. (2000). "A Review of Time-Shortened Courses Across Disciplines." *College Student Journal*, 34, 298-306. Retrieved from <https://www.questia.com/read/1G1-131318276/a-review-of-time-shortened-courses-across-disciplines>
- DURUCASU, H., AŞAN, Z. ve ER, F. (2006). "Öğrencilerin Yaz Okulu Hakkındaki Görüşleri İçin Kümeleme Analizi." *Anadolu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 97-101. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/707/342522.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden erişilmiştir.
- ERDEN, M. (1998). Eğitimde Program Değerlendirme. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- FRAENKEL, J.R., WALLEN, N.E. (2006). *How To Design And Evaluate Research İn Education*. New York: McGaw-Hill International Edition.
- GELTNER, P., LOGAN, R. (2000). The Influence of Session Length on Student Success. Research Report, Santa Monica College. Retrieved from https://rpgroup.org/Portals/0/Documents/Audiences/Institutional_Researchers_and_Planners/The_Influence_of_Session_Length_on_Student_Success.pdf
- KARASAR, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- KAYA, E., KONU, M. (2015). "Üniversite Öğrencilerinin Yaz Okulu Hakkındaki Tutum ve Görüşleri." *EKEV Akademi Dergisi*, 19(63), 57-68. http://www.ekevakademi.org/Makaleler/282467483_04%20Ercan%20KAYA-Meryem%20KONU.pdf adresinden erişilmiştir.
- KREJCIE, R. V., MORGAN, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610. Retrieved from https://home.kku.ac.th/sompong/guest_speaker/KrejcieandMorgan_article.pdf
- KRETOVICS, M. A., CROWE, A. R. ve HYUN, E. (2005). "A Study of Faculty Perceptions of Summer Compressed Course Teaching." *Innovative Higher Education*, 30(1), 37-51. Doi: 10.1007/s10755-005-3295-1
- OMELICHEVA, M. Y. (2012). "Fab! or Drab?: Increasing The Effectiveness of Teaching And Learning in Summer Classes." *Journal of Political Science Education* 8(3), 258-270 Doi: 10.1080/15512169.2012.695971

- ÖZ, A., SANCAK, S. (2018). "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Yaz Okuluyla İlgili Görüşleri (AİBÜ İlahiyat Fakültesi Örneği)." *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 1020-1040. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/485241> adresinden erişilmiştir.
- ÖZGÜL, E., UYSAL, Ö. (2016). "Uzaktan Yaz Okuluna Yönelik Öğrenci Görüşleri." *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 130-150. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/402033> adresinden erişilmiştir.
- ÖZGÜL, E. (2016). *Uzaktan Yaz Okuluna Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.*
- PETROWSKY, M. C. (1996). *The Two Week Summer Macroeconomics Course: Success or Failure?* ERIC Document Reproduction Service, No. ED396779. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED396779.pdf>
- SCOTT, P. A., CONRAD, C. F. (1992). *A Critique of Intensive Courses and an Agenda for Research. In Higher Education: Handbook of Theory and Research*, 8, 411-459. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/defa/2d295ab5cda40f98ded8270c261e9417ce77.pdf>
- SHAW, M., CHAMETZKY, B., BURRUS S. W.ve WALTERS, K. J. (2013). "An Evaluation of Student Outcomes by Course Duration in Online Higher Education." *Online Journal of Distance Learning Administration*, 16(4). Retrieved from <https://www.learntechlib.org/p/155633/>
- SPURLING, S. (2001). *Compression of Semesters or Intensity of Study: What Is It That Increases Student Success?* ERIC Document Reproduction Service, No. ED467474. 1-22. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED467474.pdf>